POLIISI
POLIISIHALLITUS
Polisstyrelsen
National Police Board

Poliisihallituksen lausunto HE 163/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen

Lausunto 1/4

- Pankki- ja maksutilijärjestelmän taloudelliset vaikutukset lain soveltamisalan piiriin kuuluville yksityissektorin toimijoille sekä viranomaisille ovat merkittäviä
- Valvontajärjestelmää koskevan sääntelyn ja tämän vaatimien teknisten ratkaisujen tulee olla selkeitä ja kokonaisvaltaisia
- Pankki- ja maksutilijärjestelmän ja poliisilla käytössä olevan pankkitiedustelujärjestelmän samanaikainen kehittäminen ei ole viranomaisille, eikä varsinkaan tieto- ja tiedonsaantipyyntöjen kohteena olevien yksityisen sektorin toimijoille optimaalinen
- Keskitetyllä järjestelmällä ja operatiivisen toiminnan näkökulmasta riittävällä tietosisällöllä voidaan vähentää tarvittavia rajapintoja ja tätä kautta myös kustannuksia kaikilta osapuolilta

Lausunto 2/4

- Valvontajärjestelmän tietosisältöjen rajauksesta hallituksen esityksessä kuvatusti järjestelmän rakentamisesta aiheutuvat kustannukset eivät tehosta rikostorjuntaa panostuksen edellyttämällä laajuudella
- Käytännössä nyt esitetyn sääntelyn mukaisesti rakennettavan tietojärjestelmän kautta voidaan luovuttaa vain osa tiedoista ja aiemmassa valmistelussa erityisiin henkilötietoryhmiin katsotut tiedot (tilitapahtumatiedot) toimitetaan käyttäen erillisiä menetelmiä
- Kun tietojärjestelmän rakentamisen tavoitteena on erityisesti rikoshyödyn poisottamisen, rikosten ennalta estämisen, paljastamisen sekä selvittämisen tehostaminen, on kattavampien tietojen lisääminen järjestelmän tietosisältöön välttämätöntä
- Operatiivinen hyöty poliisille jää varsin minimaaliseksi, eikä tietojärjestelmän rakentamiselle asetetut tavoitteet täyty

POLIISI
POLIISIHALLITUS
Polisstyrelsen
National Police Board

Lausunto 3/4

- Jos viranomaisen oikeutta päästä tietoon säädellään useissa ei laeissa on vaarana, että tiedonsaantikynnykset muotoutuvat eriasteisiksi, jopa kiristyvät, mikä ei ole omiaan selkeyttämään käytännön toimintaa, vastuita ja tulkintaa
  - Esimerkkinä voidaan mainita ehdotuksen 3§ suhde poliisilain (22.7.2011/872) 4-luvun tiedon saantia yksityiseltä, yhteisöltä tai henkilöltä säätelevään 3§:ään (välttämätöntä vs tarpeellista)

- Poliisi on rikostorjunnassa keskeinen toimija ja koostavan sovelluksen jatkokehityksessä tulee huomioida korostetusti poliisin toiminnalliset tarpeet
  - Poliisille tulisikin lisätä lakiin Tullin ohella mahdollisuus vaikuttaa tietojärjestelmän teknisiin ratkaisuihin

Lausunto 4/4

- Mikäli lain säätämisen yhteydessä tilitapahtumatietojen käsittelyä pankki- ja maksutilirekisterissä ei mahdollisteta, tulee tämä ottaa nopealla aikataululla jatkovalmisteluun
- Nykyinen järjestelmä aiheuttaa epätietoisuutta ja päällekkäisiä kustannuksia niin viranomaisissa kuin finanssialan toimijoissakin
- Nyt esitetty ratkaisu ei ole tarkoituksenmukainen rikoshyödyn tehokkaan jäljittämisen ja poisottamisen, rikosten ennalta estämisen, paljastamisen sekä selvittämisen tehostaminen kannalta
- Keskusrikospoliisi ottaa 22.4.2022 päivätyssä lausunnossaan (POL-2022-40405) hallintovaliokunnalle yksityiskohtaisemmin kantaa esitettyihin säännöksiin